СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLIX. Ч. 24. Джерзі Ситі, Н. Дж., пятниця, 31-го січня 1941. No. 24. Jersey City, N. J., Friday, January 31, 1941. VOL. XLIX.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. 4-0807. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ЗА ПІДНЕСЕННЯ ГРАНИЦІ ЗАДОВЖЕННЯ

ВАШИНГТОН. — Перед конгресовим комітетом засобів секретар фінансів Морґентав сказав, що треба піднести границю державного задовжування з 49 біліонів, до 65. Морґентав казав, що теперішня границя дозволить державному скарбови сплачувати фінансові зобовязання сяк так ще на чотири місяці. Після цього наступить конечність перступлення теперішньої границі. Морґентав далі говорив, що нова границя, 65 біліонів, вистарчить на наступний фіскальний рік, що кінчиться в червни 1942 р. Він також говорив, що фінансування національного збровння мусить наступати радше шляхом ощадностей, ніж інфляції.

ДИРЕКТОРИ ДЛЯ АСИКУРАЦІЙНИХ КОМПАНІЙ.

НЮ ЙОРК. — Перед лікарським персоналом нюйорського шпиталя св. Винсента виголосив промову бувший губернатор Алфред Смит і сказав, що уряд ступнево все перебирає під свою контролю. Він тепер пляну́є удержавнювати лікарську службу, а також, за його інформаціями, передумує плян, щоб кожній асикураційній компанії наставити державного директора, на взір совєтських комісарів.

СТРАЙК В „ГАРВЕСТЕР".

ШІКАҐО. — Тут вибух у великій фабриці рільничих машин, „Гарвестер", страйк, в якім перестало працю 6,500 робітників. Робітнича юнія, належача до К.П.О., домагається від заряду знесення платні від штуки, підвишки засадничої платні робітникам до 75 центів на годину, а робітницям до 65 центів на годину. Також охорони робітничих прав для тих робітників, що идуть до армії.

ВІДКОПАЛИ ЖЕРТВУ ЗЛОЧИНУ.

НЮ ЙОРК. — Робітники прокуратора О'Дваєра копали три тижні поля недалеко Линдгирст, Н. Дж., аж доки не відкопали трупа Петра Панта, замордованого більше як рік тому ґенгстерами з моряцької юнії. Панто пробував організувати спротив проти вимушування грошей з боку ріжних юнійних „аґентів". а ці справили йому скоро кінець. Прокуратор О'Дваєр, який розкрив так званий „мордерчий синдикат", що замордував за оплатою близько сотку людей, каже, що він вже знає, хто замордував Панта. Але треба йому ще було знайти тіло небіжчика, для судового доказу. Панто був похований в „вапнянім гробі", на взір інших жертв загадкового „синдикату".

ТАБЛИЧКИ ДЛЯ ВОЯКІВ.

ВАШИНГТОН. — Армія замовила чотири міліони і 350 тисяч маленьких табличок, на яких впишуть вояків і їх адреси, в ціли ствердження їх ідентичности, колиб вони згинули на фронті. Це замовлення викликало крик серед ґрупи ізоляціоністів і вони навіть у конгресі ставили запит, чи це означає, що Америка вже на передодні війни? Секретар війни Стимсон відповів, що тих табличок потрібно не лише у часі війни, але й в часі вишколювання вояків, щоб їх запізнати зо всіми правилами війни.

ЗА ІДЕОЛЬОҐІЧНУ ВІЙНУ ПРОТИ НАЦІЗМУ.

СЕЙНТ ЛУЇС. — Директорка дослідного відділу в Американськім Товаристві Заграничних Справ, Віра Дін, на конвенції молодечої ліґи цеї організації, сказала, що щоб побити націзм замало готувати фізичну зброю. Треба побивати націзм також ідеольоґічно. А демократії побють націзм ідеольоґічно тільки тоді, коли будуть надавати демократії нове, захопливе значіння; коли будуть шукати нових вияв для демократії. Шляхом пасивної оборони старих позицій демократія не вийде переможною з цього змагу, казала вона.

НЕМА РІШЕННЯ В СПРАВІ „ЕКОНОМІЧНОЇ ВІЙНИ".

ВАШИНГТОН. — В офіційних колах Вашинґтону отверто признають, що між лордом Галифексом і секретарем Голом велись і далі ведуться розмови про те, щоб Америка співпрацювала вповні з Великою Британією в економічній бльокаді ґітлєріської Европи. Ті розмови заторкували такі справи: обмеження продажі ріжних воєнних продуктів Росії; створення морських ескадрів в околицях центральної Америки, в ціли перешукування контрабандних кораблів; відмова приюту в американських пристанях тим кораблям, що займаються контрабандою на користь держав „осі" і т. п. Але покищо американський уряд не дійшов до жадного порозуміння в тій справі. Офіційні кола висказують сумнів, чи Америка захоче аж так тісно з Англією співпрацювати?

ЗМІНИ В ЗАКОНОПРОЄКТІ НАДАННЯ ПРАВ ПРЕЗИДЕНТОВИ

Скінчивши переслуханя ріжних свідків конгресовий комітет закордонних справ поробив зміни в законопроекті поширення прав президента в ціли помочи чужим краям в їх боротьбі з державами „осі". Більшістю голосів коміте рішив обмежити силу цього законопроекту до двох літ. По 30 січня 1943 цей законопроект, колиб був ухвалений конгресом, автоматично тратить свою дальшу силу. Дальші зміни такі: Президент мусить таки радитись з шефом штабу американської армії і шефом штабу фльоти, коли хоче чужим державам давати якінебудь воєнні продукти. Законопроєкт треба так толкувати, що він не дає права президентови висилати для конвоювання американські воєнні кораблі. Президент від часу до часу мусить здавати звіт конгресови про те, що робить. Такий звіт повинен конгрес діставати щонайменше що три місяці.

На пересуханні сенатського комітету заграничних справ щераз зізнавав секретар війни Стимсон і протестував проти тих змін. Він говорив, що коли ходить про наради президента з шефами штабу армії і фльоти, то це є застереження конституцією, що президент є головним вождом тих обох мілітарних галузей нації. Він має право сам рішати, що треба зробити; з другого бе́з спеціяльного законодавства він сам знає, що має радитись з шефами штабів. Відносно вкорочення речення для цього законопроєкту, Стимсон говорив, що ця війна готова потягнутись дуже довго. Відносно конвоїв, казав він, ніхто не може наперед знати, в який спосіб будуть розвиватись воєнні події. Стимсон, на загал, був проти звязування рук президентови.

ЗАБОРОНА СТРАЙКІВ У ФЛЬОТНИХ ЗАМОВЛЕННЯХ

Голова сенатського комітету фльотних справ, сенатор Вилсон, вніс перед сенат законопроект, на основі якого забороненоб всякі страйки і зупинку роботи в тих фабриках і промислових заведениях, які виконують замовлення для фльоти. Замісць страйкувати, обі сторони, колиб виринули непорозуміння, мусять розпочати мирні переговори і полагодити спір без зупинки роботи. Законопроект водночас передбачає точний реґулямін для обох сторін, себто для підприємств і робітничих організацій, як вони мають поступати, щоб не доводити до непорозумінь.

ЗАПОВІДАЮТЬ В ВІШІ НІМЕЦЬКИЙ НАПАД НА АНҐЛІЮ В МІСЯЦІ ЛЮТІМ

„Ню Йорк Таймс" дістав відомість з неокупованої німцями Франції, що Німеччина готується в лютім напасти на Анґлію, бо [illegible] в анґлійськім каналі найкраща погода, зглядно є найвідповідніша пора, коли [illegible] води струї й відплив та приплив моря. А те останнє відграє чи найважнішу ролю. Подорожні, що прибувають до Франції з Бельґії й Голяндії, розповідають про великі приготовання німців до цеї офензиви. Також багато говориться про нові способи боротьби в повітрі й на суші.

ВЗНОВИЛИСЬ НІЧНІ НАЛЕТИ НА ЛОНДОН

По 10 днях перерви і „відпочинку" британська столиця знову відчула нічний німецький налет. Надлітали ряд за рядом німецькі літаки, літаючи дуже високо та скидаючи головно запальні бомби. Якоїсь поважнішої шкоди не завдали. Подібне ділялось і по більших містах Англії.

ПОНИЩЕНО ВЕЛИКЕ ЧИСЛО ЦЕРКОВ

Лондонський епископ оголосив, що буде покликана до життя спеціяльна комісія, що матиме за завдання відновити старинні церкви, що впали жертвою німецьких бомбардувань. Виявляється, що є велике число знищених церков, з яких деякі дуже старі й мають велику мистецьку вартість.

ГРЕКИ ДАЛІ ВІДПИРАЮТЬ ІТАЛІЙСЬКИЙ НАСТУП

З грецьких воєнних звідомлень виходить, що італійці постійно пробують наступати, одержуючи щораз нові скріплення. Досі Греки видержують ті наступи на всіх фронтах.

ПОВІТРЯНЕ ТОРПЕДО — СИЛЬНА ЗБРОЯ

Так думають многі британські офіцири маринарки. Це торпедо є подібне до дого, що його випускають з субмарин. Тепер уживають його при бомбардуванню з літаків. Та зброя показалась дуже успішною при нищенню італійської фльоти британцями в Таранто.

ЛОРД ГАЛИФЕКС, НОВИЙ АНҐЛІЙСЬКИЙ АМБАСАДОР, НА КОНФЕРЕНЦІЇ З КОРДЕЛОМ ГОЛОМ, СЕКРЕТАРЕМ СТЕЙТУ

МІЛІТАРНЕ РІШЕННЯ МОЖЕ ПРИЙТИ В ТОМУ РОЦІ, ДОНОСЯТЬ З АНҐЛІЇ

ЛОНДОН. — Роберт П. Пост, американський кореспондент, подає з Лондону, що Німеччина буде намагатись усіми способами довести до того, щоб вже в тому році довести до рішення з боку армії. А це тому, бо пізніше буде її положення далеко тяжче, бо зачне приходити зо Злучених Держав повна воєнна допомога. Німці мають тепер величезну армію з 225 дивізій, що одначе розкинена по ріжних занятих німцями краях. А це вже тепер відбивається некорисно на воєнних операціях, коли вони обраховані на великі розміри. Та пізніше буде гірше, бо треба німцям рахуватись з неспокоями в занятих краях, зокрема з невдоволенням Франції. Покищо німцям не вдалось в Англії нічого осягнути. Їхні бомбардування мають ніби на цілі нищення фабрик муніції й комунікаційних засобів. Та властива їхня ціль, це застрашення англійців і підкопання моралі населення британського острова. Покищо це все не вдається. Але британці рахуються з тим, чи так вічно буде? Назагал британці переконані, що німцям не може вдатись напад на Анґлію. Німці можливо захочуть спробувати напасти через Ірляндію, або Ісляндію. Але дуже можливо, що нападуть спершу на Еспанію, щоб забрати британцям Ґібралтар, а потім легко перетранспортувати більше війська до Африки і там завдати Англії удар, рахуючи на те, що британські війська будуть відтяті від звязку з матірним краєм. Італія не являється для британців більше загрозою. Італійські поразки вказують британцям наглядно на те, що італійші воюють нерадо, проти своєї волі.

ЗНОВУ ПРО УКРАЇНУ.

ІСТАНБУЛ. — Вісти, які кружляють в [illegible] [illegible] дипломатичних [illegible], є того роду, що між Совєтами і Німеччиною таки нема справжньої згоди. Кажуть, що підчас розмов Молотова з Гітлером, недавно в Берліні, Німеччина мала наставати на Совєти, щоб вони наклонили Туреччину стояти на боці, коли Німеччина зачне з весною війну на Балкані. Та Молотов на те не згодився. Кажеться, що Німеччина грала на „словянськім сентименті" Росії й хотіла її втягнути в мілітарний союз з державами „осі", але й це не вдалось, хоч німці були цього певні й вже навіть приладили в Празі велике свято з цеї нагоди, яке потім відкликали. Далі, як мають доносити з Німеччини, навіть самі найвищі націстичні лідери не криються з тим, що по війні з Британією мусить прийти до війни з Совєтами. Та, кажуть ті націсти, та війна буде вже „легка", бо Німеччина зараз займе Україну, а та вже дасть німцям ту скількість харчів, яка буде потрібна на війну з Росією, яка, хоч буде легка, але може затягнутись. Ось таке передає „Ди Ню Йорк Таймс".

ЧОМУ СОВЄТИ ЗБРОЯТЬСЯ? — ПИТАЮТЬ В РУМУНІЇ.

БУКАРЕШТ. — Міжнародня ситуація вимагає, щоб в Румунії настав мир, та щоб партії заключили примиря принаймні на протяг одного року. Таке пишуть румунські газети, що є про-націськього напряму. Оден з тих часописів пише, що Совєти зброяться, та що заноситься на „бурю", і то під самим боком, у сусідстві. Це, кажуть вони, є певне, а тільки не знати властивої причини того зброєння. Як і не знати, куди буде звернений удар. Знову інші газети заповідають новий німецький „бліцкріг".

ҐАЙДА ПРО НЕВТРАЛЬНІСТЬ АМЕРИКИ.

РИМ. — Вірджініо Ґайда „обвинувачує" Злучені Держави в тому, що вони „постійно ломлять невтральностевий закон". І заповідає, що „Америка є вже на границі вступлення в дійсну війну", на що „держави „осі" зареаґують".

ПОТІШАЮТЬ СЕБЕ.

РИМ. — Маріюс Апеліюс пише в „Пополо д'Італія", що німці скоро вдарять на Анґлію, а тоді поліпшиться поводження італійців в Африці й на Середземному морі.

ПОМЕР ГРЕЦЬКИЙ ДИКТАТОР.

АТЕНИ. — Помер нагло, мабуть з перевтоми, ген. Іван Метакса, років 70, якому приписують заслуги в тому, що зорганізував Грецію до того ступня, що вона змогла досі ставити опір великим італійським силам і здобувати перемоги. Метаксас не був назагал популярною фіґурою, але проте мав загальний пошанівок. Був добрим вояком. „Воєнні студії кінчив замолоду в Німеччині. Потім покинув армію, а взявся до політики, ставши дорадником короля. В 1923 р. піднімав революцію, яка не вдалась і він мусів тікати до Італії. По амнестії вернув до Греції. Тут в 1936 році, будучи при владі, проголосив авторитарний режим. Його наступником став Олександер Коріціс, консервативний банкір, спосібна, але неполітична фіґура.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.
Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед виходом числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.
За оголошення редакція не відповідає.
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ТИХИЙ СПІЛЬНИК ОСИ

Горячі дебати за відношення Злучених Держав до війни обертаються тепер не стільки довкола питання активної участи в війні, скільки довкола приступлення Злучених Держав до так званого економічного фронту проти держав оси.

У тій ціллі поїхав до Лондону як особистий висланник президента Рузвелта Гарі Гопкинс. Цю справу порушив негайно по своїм приїзді до Америки нотий британський амбасадор Галифекс.

Американська економічна кооперація з Великою Британією проти держав оси ще далеко не така, за яку її звичайно представляють. Спеціяльно ще далеко до того, щоб Америка кооперувала вповні з Англією навіть так далеко, як на це дозволять тепер обовязуючі закони.

Одним з важних питань економічної кооперації є питання торговлі між Злученими Державами й совєтським союзом. Як відомо, американський уряд недавно тому зніс так зване моральне ембарго проти вивозу товарів до Росії. З цих товарів одну з важних рубрик ставить бавовна, котрої потребує Німеччина так для виробу одіння, як для виробу ріжних стрільних матерій. Совєтський уряд замовляв від вибуху війни багато більше бавовни, як йому може бути потрібно; отже по всякій правдоподібности, він перепродував її Німеччині.

Коли це підняли в Америці ворожі Німеччині круги, совєтський уряд через своїх представників запевняв американський уряд, що вся бавовна, замовл[illegible]і, потрібна йомунамому, ба навіть, що [illegible] не доіде до Европи, б[illegible]ержиться на Сибірі, де совєтський уряд мовля[illegible]краз закладає великі бавовняні фабрики. Це одначе не зміняє стану річей. Очевидна річ, що совєтський уряд потребує певної скількости бавовни для своїх потреб. Можливо навіть, що думає він її переробляти на Сибірі. Одначе, можливе й таке, що, одержавши американську бавовну, російський уряд може продати Німеччині свою бавовну, якої він не міг би продати, якби він не міг купити від Америки додаткових припасів бавовни. Якби так малася справа, то чейже Злучені Держави не можуть спочивати спокійно, бо, мовляв, їх бавовна не доходить до Німеччини. Як не доходить американська, то доходить російська, але завдяки американській. Заняти становище, що мовляв це нас не обходить, було би вершком фарисейства.

Тому Злучені Держави, якщо вони справді трактують серіозно свою економічну допомогу Великій Британії, мусять розслідити докладно цю справу, а переконавшися, що совєтська Росія продає справді бавовну Німеччині, повинні закрити цю протичину, бо як хтось добре сказав, корабель, повний бавовни, може німцям вартувати цілий баталіон війська.

З УКРАЇНИ ПІД СОВЄТАМИ

Московські пляни на Україні.

Новий рік несе й нові пляни відносно дальшого поневолення й визиску України. „Ізвестія" з 22. грудня повідомляють з Києва наступне: „Совнарком УССР і ЦК КП(б)У радилися відносно вироблення кращих плянів праці колхозів та їх переведення. Дотеперішний досвід довів, що вирібничим плянам в колхозах УССР присвячується замало уваги. Їх укладається часто не узглядняючи можностей збільшити урожай. Робиться помилки і при укладанню плянів хову худоби. Совнарком та ЦК зобовязали виконавчі комітети обласних і районових совєтів також як і обкоми та райкоми організацій КП(б)У укласти в часі грудня 1940 та січня 1941 рр. пляни праці колхозів на майбутній рік в межах цілої республики. Совнарком та ЦК звертають особливу увагу на те, щоб у вирібничі пляни було включено своєчасне виконання всіх зобовязань супроти держави дотично всіх родів постачання та закупна, оплати натурою праці Машиново-Тракторних Стацій, звороту уділених колхозам позичок, стягнення всіх залеглостей і т. і. Пляни має бути укладено і стверджено перед 15/II. 1941..."

В перекладі з совєтської мови на людську це значить, що на думку московського уряду його посіпаки на місцях визискують ще замало українське селянство, тому треба для наступного року укласти новий плян визиску, щоб колхозам щось не лишилося, колиб збіжжя уродило краще.

Як було зазначено недавно, дбає московський уряд не менш пильно про збільшення визиску українського робітництва, [illegible] нях залізної руди українського Криворіжжя, де заводиться методи „семиволосовщини". Одною з головних причин цього є те, що московський уряд захожується поспішно розбудовувати свою фльоту, бо загрожене побереже Чорного моря. Совєтська фльота складається тим часом з трьох панцирників, збудованих в 1911 р., пів тузина драптивих кружляків і півтори сотки підводних човнів, які коли не існують на папері, то перебувають в більшій частині на Далекім Сході. Два панцирники будується від трьох років. Щоб прискорити віднову совєтської фльоти потрібно перед усім українське залізо, себто збільшений визиск українського робітника.

Для укладання безконечних і несчислимих „плянів" московського уряду, перевірення їх виконання та примушування селянства і робітництва до праці перебуває по совєтських канцеляріях і бюрах після офіціяльної статистики приблизно третина всіх здібних до праці „громадян" ССР. Отже не диво, що тих, які працюють, визискується в найбільш нелюдський спосіб.

Новий Стаханов на Україні.

„Ізвестія" з 18. грудня розписуються захоплено про нечувані досягнення якогось Семиволоса в копальнях українського Криворіжжя, де він виконав норму бурування залізної руди на 2.400% і тим самим розпочав новий рух „семиволосовців", який має піднести добування руди на небувалу височінь. Слідом за Семиволосом пішов в уральських копальнях мідяної руди Янків, осягнувши також нечувані результати. Методи їх обох застосовано, також і в копальнях інших кольорових металів, всюди з великим успіхом. Методи ці полягають в тім, що буровщика звільняється від всіх додаткових і приготовчих робіт, чим дається йому змогу спрямувати цілу силу на свою властиву працю і добувати величезні кількости руди. Як видно з цього опису праці нового совєтського „героя", не ріжниться вона властиво нічим від славнозвісної стахановщини. Отже й має всі її хиби, як це зражують самі „Ізв.", нарікаючи, що усунення мас видобутої руди з шахти получене з великими трудноцами. Стахановщина, пяту річницю якої обходилося недавно, не була в стані допровадити до виконання річних „плянів" добуття вугля в Донбасі, але вона причинилась в значній мірі до дезорґанізації цілого промислу викликавши найгостріший опір не лише робітництва, а й самих управ копалень. Не більшого успіху осягне очевидно і семиволосовський засіб збільшення визиску копальняних кріпаків.

„МЕРТВИЙ" ВЕРНУВ ЯК ЖИВИЙ

Микола Балка, мабуть едмонтонський уроженець, що скінчив публичну школу Квінс, а потім ходив до середньої школи Вікторія в Едмонтоні, є добре відомий в канадійсько - українських студентських кружках. Він вступив до Канадійського Війського Корпусу в 1935 р. Початкову військову службу відбував в Юконі, в Канаді. Коли вибухла війна в 1939 р., зголосився до канадійської експедиційної армії і виїхав на весну наступного року з першою дивізією на воєнний фронт до Анґлії. Опісля розійшлись поголоски, що Балка втопився, чи зістав вбитий. Та на здивування у[illegible]мертвого, 25-літній Балка, вже як сарджант експедиційної канадійської армії, вернув несподівано на кількатижневу відпустку до Едмонтону, де живе його жінка і батько, що відомі з того, що беруть активну участь в українськім життю. Повний здоровля і сили, сарджант Балка заявив, що поголоски про його смерть не мають ніякої основи. У британській армії займає він становище сиґнального інструктора. Перед двома місяцями перебував в однім готелі в південній Анґлії. Саме тої ночі був там налет німецьких літаків і одна бомба, що впала до готелевого саду, вирвала дві яблуні, а одну з них вкинула до середини го[illegible] сарджант Балка не поніс підчас згаданого налету ніяких тілесних ушкоджень.

„СПІЛЬНИЙ ҐРУНТ"

IV.

Не висказана ще історія.

„За останнє століття прийшли до Злучених Держав десятки міліонів іміґрантів. Вони прийшли з багатьох країв, говорили кількадесятьма мовами, належали до багатьох релігій. Що їх сюди привело? Чому вони пішли туди, куди вони пішли? Які досвіди мали вони, пригоди, траґедії, тріюмфи й невдачі, які таланти проявили вони й які недостачі? Декотрі з нових іміґрантів прийшли тут у великому числі й давно; інші почали приходити щойно останніми десятиліттями. Як вони пасують, чи не пасують, до американського устрою? Як їх можна оцінити з точки американської будучности? В чому вони не сповнили обіцянки? Чи додали вони щось до американського життя, чи може лише його скомплікували?"

Так починає Майкел Де Капіте, молодий американець італійського роду, свою статтю в „Комон Ґравнд" про те, як відбивалося життя іміґранта в літературі. Очевидно, так званого нового іміґранта, себто не - анґлійського походження.

Ця література вже досить багата. Видала навіть замітні твори. Наприклад, повість норвезького іміґранта О. Е. Релвоґа „Великани землі", що малює епічну боротьбу іміґранта зо степом, відома читачам на ріжних мовах. Про ту саму боротьбу людини з природою говорить відома американська письменниця Вила Кейтер у своїй повісті "My Antonia". Про „друге покоління" норвезьких і айриських іміґрантів говорить Релвоґ у своїх повістях "Peder Victorious" і „Their Father's God".

З „другого" покоління походить Герберт Кравзе, що пише про „американізацію" німецьких іміґрантів. Про данських іміґрантів пише Софус К. Вінтер, що теж походить з іміґрантів, хоча роджений в Америці.

Про жидівських іміґрантів написано розмірно багато. Найбільше з цих творів відома повість Абрагама Кана, редактора жидівського щоденника „Форвертса", про Давида Левінского, жидівського іміґранта з Росії, що з нужди добувся на вершок матеріяльного добробуту, а при тому не стратив своєї жидівської культури ні особистого характеру.

На багато вищому ступні письменницької штуки стоять образи айриської іміґрації, що їх подають нам повісти шікаґовця Джеймса Т. Фарела. Цей написав про американських айришів цілу трильоґію (повість у трьох повістях).

Немало написано про італійських іміґрантів. У цій ділянці широко відомі три аме[illegible] італійського роду: Пієтро Ді Донато, Джан Фанте й Джан Чярді. З їх повістей пробивається замішання, непевність, внутрішня боротьба, подив і сумніви італійської іміґрації в Америці.

Осібний відділ літератури про іміґранта становлять спомини іміґрантів. Між ними найбільше розголосу набрали спомини відомого американського винахідника сербського роду, Михайла Пупіна, і спомини відомого накладця голяндського роду, Едварда Бока.

Прочитавши ці книжки одну за другою, читач наобере враження, що навіть найвизначніші іміґранти властиво не знають зовсім певно, що для них значить Америка. Видно це й з автобіоґрафії Стояна Христова, уроженця Болгарії.

Перейшовши в цей спосіб найкращі твори американської літератури про життя іміґранта, автор приходить до переконання, що справжньої глибокої книжки про іміґранта ще не написано.

Як жеж глибоко можна писати про іміґранта, показує автобіографічний нарис Вилема Рейлія. Автор є тепер арештантом в одній зо стейтових вязниць. Редактор „Комон Ґравнду", пізнавшися з ним припадково, прийшов з часом до переконання, що це є найцікавіша особа, з якою він колинебудь знався. З опису його життя, поміщеного в осінньому зошиті, читач може теж набрати того самого враження, якого набрав Л. Адамик. Є це образ людини, котру зломали в дитинстві назовні зовсім нібито невинні умовини, які одначе звичайно мають глибочезне значіння. Як глибоко зайшов душевний розклад автора, видно з того, що його брат по подібних переходах умер у вязниці як „злочинно божевільна людина". З такого просто безнадійного стану ця людина найшла ще дорогу до душевного відродження, яке дозваляє їй станути на стежку до суспільної пожиточности. Адамик каже, що життєпис Вилема Рейлія є найбільше одушевляючою історією, одушевляючою, очевидно, в тому самому розумінні, в якому одушевляючим є життєпис Тараса Шевченка, що з кріпацтва добувається на волю, до науки, штуки, до служби громадянству.

Життєпис Вилема Рейлія ілюструє, як „Комон - Ґравнд" розуміє проблеми іміґранта та його потомства. При допомозі тих іміґрантів і „другого покоління" цього роду журнал може зробити великанську роботу і для них і для цілої Америки. Він певно заслугує на поперття всіх іміґрантів без огляду [illegible] дження.*)

*) Один зошит коштує 50 центів. Передплата на цілий рік $2. Адресувати посилки треба так:

Common Council for American Unity

222 Fourth Ave., New York, N. Y.

Напиши: „колхоз..."

Сталін жалівся перед Калініном, що в його шафі завелися миші.

— Тій біді не важко зарадити — говорить Калінін. — Напиши на шафі: „Колхоз імени Сталіна". Тоді половина мишей згине з голоду, а друга втече.

ЮЛІЯН ТАРНОВИЧ.

ІСТОРІЯ ЛЕМКІВЩИНИ

(6)

Лемко каже „чужого не хочу, але свого не дарую"; це вартісна прикмета, що найкраще характеризує всіх українців і лемка, в минулому й сучасному.

До того, що він, не посягав по чуже, тратив своє, лемко пізно додумався...

Але староукраїнська висока культура мала у собі стільки життєтворчої сили і таке глибоке коріння запустила у народню масу, що цінностями її нарід і на Лемківщині міг пережити часи лихоліття. Хоч багато затратилося і пропало, то збереглось найважніше, — любов і пошана для традицій, почування окремішности, переконання, що Лемківщина українська з діда-прадіда, що тільки на нашій землі можна щасливо жити.

Економічні обставини Лемківщини.

(Господарка на Лемківщині).

Гарні спогади задержалися до сьогодні між лемками про давні, добрі, безжурні часи; тоді саме великі череди овець паслися серед карпатських верхів, — лемко був ситий, приодітий, не „банував" як він каже, без роботи і хліба.

Одначе, випас овець, обмежений знесенням сервітутів (право вживання) підупав значно в другій половині минулого століття, та через це нужда начала заглядати до лемківської хати. Другою ще важнішою причиною зубожіння лемків — це пуста, ялова каміниста земля, що обмежує всі способи розумної та поступової рільної господарки. Брак хліба, брак праці-заняття ця непосидючість лемка примушувала його шукати нових джерел прожитку.

І не дивно, що з поміж українців, перший лемко відкрив Америку. Найбільший відсоток еміґрантів з Галичини до Америки — це лемки.

Але й до Америки не кожному судилося виїхати. Або не було на кого хату лишити, або треба було наперед відслужити військо — а тоді ще наш брат лемко відбував військову службу 12 років, або вкінці не кожний лемко надавався до еміґрації. Залишений в горах лемко не пропадав; він кидав собою на всі сторони: ходив з косою до підгірських дворів, або аж на доли, на Поділля. Багато лемків ходило на жнива над Тису, Дунай до угорських панів і в цей спосіб добували хліб на зиму і передновок. Деякі торгували домашніми тваринами, інші занималися хатнім дрібним промислом, тощо.

Найкращою ціхою тодішнього лемка — його самовистарчальність. З поміж усіх галузей народнього лемківського промислу — ткацтво висувається на перше місце. В північних частинах сандецького, горлицького, ясельського коросиянського повітів — майже в кожній лемківській хаті находимо ткацькі варстати. Ткацький промисл лемків — полотняний, ані також суконний не є обчислений на збут. Лемко не любить продавати своїх ткацьких виробів, тому саме ця господарська галузь приносить лемкам великі користи, бо дає тривале полотно на білля та сильне сукно на одіння. В парі з цим повстають зарібкові підприємства (ступи до втовкання сукна, т. зв. фолюші), що ослуговують всі дооколичні села.

З історичних оглядів треба згадати про закинену сьогодні торговлю овочами. Давніше, як не було кордону (зеленої смужки) між Галичиною й Уграми — отже не було також цлової сторожі — тоді лемко з околиць Великого Вислока, Суровиці, Вільхової, Тихані, Грабу, Тилича, Лелюхова і Мушини — купував на Уграх вчасні овочі винограду, трускавок, яблок і т. д. і розвозив їх по дворах, запускаючися аж по Бохню і Краків.

До далеких мандрівок належала також торговля вівцями. Славні лемківські вівчарі — Філько з Кролика, Ваньо Семанів з Тарнавки, Онуфрій Беймук з Лабової та інші з Устя Руського і Ждині ходили рік-річно до Семигороду, купували спільно сотки овець і гнали їх до Пільзна, Тихова, Тарнова, або аж на Шлеськ — як вони називали — „до Білої".

Сьогодні торговлею овець і других домашніх тварин заниматься мешканці села Рихвальду, горлицького повіту, Синева, Прусіка, деякі з Вороблика — сяніцького повіту.

Ще важнішою підставою лемківського гірського життя — це деревляний промисл. Ліс є для лемка оконечним джерелом доходу. В деяких селах, положених серед густих старих лісів, пр. Чорна Вода, коло Шляхтової, Дальова к. Яслиськ, Мошанець, Суровиця, Дарів, Суровичні Поляни в Риманівщині — мешканці знимаються стинанням, чищенням, доставою ялиць, смерек, буків до місцевих тартаків, або до залізниці і міста.

Перерібка дерева на промислові предмети слабо розвинена. Лемко робить на свої потреби ґонти, теше протісся, лати, бельки.

Головним осередком дрібного деревного промислу є село Новиця в Горличчині. Тут роблять при помочі простих, ручних токарок і викривлених ножиків деревляні ложки, пуделка, коробочки — „ящики" — і дитячі забавки. З Новиці виріб ложок поширився до Ліщин і Баниці. В перших роках по світовій війні, вироби з Ліщин і Новиці, горлицькі жиди висилали цілими ваґонами до Америки; сьогодні експорт цілком занепав, тому лемко бере свій товар на плечі та мандрує з ним по всіх галицьких торгах і ярмарках. У парі з дрібним деревним промислом — розвивається також у повоєнній добі різьба, себто вироби з вирізуваними прикрасами. Осередком збуту цього нового на Лемківщині промислу стають живці в Криниці, Жеґестові, Івонічу, Риманові; самі знову різьбарі — шніцірі — походять з Білянки, (горлицького повіту), зі Завоїв к. Риманова, з Вільки коло Климківки та з Балутянки (коростянського повіту), що різьблять ріжні посудини і фіґурки святих і пересилають і розношають їх до всіх підгірських міст.

У селі Шляхтова, коло Щавниці — роблять гарні деревляні скринки, у Святковій — ясельського повіту, плетуть кошики з гнучких ялівцевих коренів, у Вороблику під Римановом виплітають коші до воза й розвозять їх на торги до Риманова, Коросна, Березова, Сянока й Ліська. В Перегримці, ясельського повіту — роблять березові мітли на всі карпатські торги.

(Дальше буде).

В суді

Переслухуючи обвинуваченого, судля завдає звичайні вступні питання:. Жонатий чи кавалер, чи має маєток і т. п. Обвинувачений занепокоєний цими питаннями, питає свого оборонця:

— Пане меценасе, про що йому йде? Чи має може доньку на відданні?

З ДНЯ

ЛЬОЯЛЬНІСТЬ ДО ОСОБИ

Французький начальник держави, Петен, зарядив такий закон: „Державні секретарі, високі дигнітарі і високі урядники держави будуть складати присягу перед начальником держави. Вони будуть присягати вірність його особі і будуть обіцювати виконувати свої обовязки для добра держави згідно з засадами чести і чесноти".

В той спосіб начальник французької держави стає справжнім диктатором Франції. Одною з найголовніших засад диктатури є засади льояльности супроти особи диктатора, а не супроти ідеї, закону, конституції. На засаді особистої льояльности побудовані всі фашистівські режими. Вони виходять із заложення, що духове нутро диктатора таке розумне, таке досконале, що тих ідей, які родяться в тім нутрі не треба дискутувати іншим людям, не треба шляхом одобрення з боку інших їх узаконнювати. Вистарчить, коли диктатор сам передумає те, що має на умі і звелить: „Робіть так, як я кажу". Отож, кожний державний урядовець мусить присягати заздалегідь, що вірно слухатиме цього диктаторського духового нутра і буде уважати його законодатним чинником.

ЧОГО ВЧИЛИ МИ?

В тій колюмні ми десятки разів підкресляли, що льояльність супроти особи, себто основний закон кожної диктатури і фашизму, є шкідливий. Десятки разів підкресляли, що треба вчити суспільність льояльности супроти ідеї. Ми казали, що провід, це в дійсности не є особа, тільки комплекс ідей, що містяться поза особою. Треба широкому загалови визнаватись у тих абстрактних ідеях і служити вірно їм, а не тілесним провідникам, хоч би якими гарними, особистими прикметами вони відзначались.

В противенстві до диктатури і фашизму, демократична система опирається на льояльности супроти ідеї, втілений у законодавство, конституцію, чи абстрактні провідні напрямні даного народу. Ми писали це десятки разів і писане можна щераз сконтролювати. Проте деякі журналістичні ракетіри далі закидають цій колюмні „фашизм".

ІНДИВІДУАЛІЗМ.

Також постійно в десятках наших стать, підкресляли ми потребу плекання індивідуалізму. Ми говорили, що кожний чоловік повинен дістати таке коло самоє ійного ділання, щоб він міг в нім свобідно думати, промишляти, творити, насичувати своє єство індивідуальною волею, поглядами, уподобаннями. Ми говорили, що індивідуалізм, крім інших, має ту добру прикмету, що вчить чоловіка давати собі раду в кожній ситуації, а передовсім насичує його витревалістю. Ми вкінці говорили, що індивідуалістичне виховання дають людям демократичні системи. Зате диктатури піддержують колективне, масове виховання, в якім вартість одиниці пропадає. Нація побудована на засаді масовости, здібна на коротку мету видавати з себе велику збірну силу. Але на дальшу мету, при малій невдачі, ця масова сила заломлюється і в збірнім життю людей повстає замішання і провал.

Проте темні сили далі цькують проти цеї колюмни і називають її „фашистівською".

РЕЛІГІЯ НА ПЕРШІМ МІСЦІ.

Ми далі говорили, що Божу религію треба ставити вище від „религії" національної. Бо ідеалізм, патріотизм, дух посвяти, коріниться в високій, Божій моралі. Без останньої всихають всі інші благородні прикмети чоловіка, що мають служити нації. Фашисти і нацисти, як відомо, роблять цілковито відмінно: вони ставлять „религію" національну, понад религію Божу. Останню вони хочуть впрягти беззастережно на службу політиці.

Ми також говорили, що лиш вища, Божа религія, яка має за завдання плекати духа чоловіка і шляхом туземної боротьби, змушувати його удосконалюватись, дає чоловікови право втішатись цівільною свободою. Атеїзм і матеріялізм вибивають зпід ніг демократії право на істнування, виривають з рук чоловіка одинокий аргумент, чому він повинен добиватись прав для свобідного індивідуального розвою?

ІНШІ ЗАСАДИ.

Постійно заступали ми теж засаду прав для меншости і ріжниці погляду. Говорили ми, що ріжниця поглядів на ріжні справи є конечна і треба шанувати погляди іншого чоловіка, з якими ми не погоджуємось. Ми говорили, що ріжниця поглядів є найкращим засобом вияснити справу, а водночас зацікавити суспільність до даної справи. Далі говорили про пошану до приватного майна, економічної свободи, і т. п.

Всі ці речі надруковані і їх можна наново перечитати і передруковувати. Та проте знаходяться такі одиниці, що закидають цій колюмні „фашизм". Чому? — Тому, бо вони самі по своїй психічній структурі не є демократами. Це деспоти, які хочуть добитись особистої влади і впливів шляхом суспільної анархії. Вони ненавидять всякої суспільної течії, від якої бе життям і динамікою. Вони ненавидять всякого писання, яке має певну вироблену систему і ставить кожну річ на своїм місці. Вони люблять анархію, необовязуючу баланкину, гру слів, пі якими нема конкретного змісту.

Суспільна течія, чи наука, яка пришпилює їх на тій пустій, незобовязуючій, розточуючій роботі, в їх очах „фашизм". Тим одним словом, а не річевою дискусією і аргументами, вони гадають змусити такого „фашиста" замкнути уста. Колиж бо саме таких „фашистів" нині дуже потрібно для кожної справжньої демократії. Без них кожню демократію чекає така доля, яка стрінула Францію.

ПРОТИ ВІЙНИ ЯПОНІЇ З АМЕРИКОЮ

ТОКІО. — Японія, як виходить зо слів її міністра заграничних справ Мацуоки, не хоче воєнного конфлікту зо Злученими Державами, бо вважає, що такий конфлікт буде „катастрофою для цілої людскости". Ось те має представити японський амбасадор Номура президентови Рузвелтови. Притому зазначено, що Японія мусить боротись до останнього, щоб наладити відносини з Китаєм, а британсько - американська блькада не будуть в силі відтягнути Японії від цього діла.

ВПИСУЙТЕ СВОЇХ ДІТЕЙ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ І В ТАКИЙ СПОСІБ ЗАБЕЗПЕЧІТЬ ЇХ БУДУЧЧИНУ.

З КАНАДИ

Домініяльно - провінціональна конференція розбилася.

Канадійський премієр МеКензі Кінг скликав був до Отави на 14. січня домініяльно-провінціональну конференцію, що мала розглянути звіт та рекомендації королівської комісії Ровела-Сіроа, в якій говорилося як полагодити взаємини між домінією та провінціями. У конференції взяли участь премієри всіх 9 канадійських провінцій разом з більшістю своїх кабінетових міністрів та з фінансовими знавцями. Конференцію отворив довшою промовою сам премієр МеКензі Кінг, одначе наступного дня пополудні конференція розбилася, а учасники конференції розїхалися домів з нічим.

До розбиття конференції причинилися головно три провінціональні премієри, а саме онтерійський Гепборн, що хоч лібераль є ворогом домініяльного премієра МеКензі Кінга та його уряду, а також британсько - колюмбійський премієр Патульо, також лібераль. Третім премієром, що причинився до розбиття конференції був албертійський премієр Вм. Ейбергарт, суспільно-кредитовець. Усі три згадані премієри-опозиціоністи заявили, що противляться взяти участь у конференції тому, що її ціллю є заводити конституційні зміни в домінії і впроваджувати якісь „фінансові реформи" в воєнному часі, що цілком не надається до таких реформ.

Премієр МеКензі Кінг, розпускаючи конференцію, цілком не напирав на премієрів-опозиціоністів, щоб змінити свою гадку щодо пропонованих реформ або остали на конференції. І ще подав до відома приявних, що навіть у самім домініяльнім кабінеті не було повної згоди, чи таку конференцію скликати. Скликання конференції домагався лиш міністер фінансів Ілслі, думаючи, що через переведення фінансових реформ, пропонованих згаданою вище комісією, Канада буде в кращій спромоможности фінансувати теперішню війну. Крім цього додав премієр Кінг, продовжування конференції без 3 премієрів могло би за границею робити враження, що в Канаді нема єдности, щодо ведення війни.

Колдвел порівнує Гепборна з Гітлером.

Краєвий голова соціялістично-умірковацої партії Сі-Сі-Ефників М. И. Колдвел, промовляючи 19 січня в Торонто, Онт. зазначив, що премієр Гепборн і 2 інші премієри, що причинились до розбиття домініяльно-провінціональної конференції в Отаві „приймають на себе відповідальність, якої ваги покажеться з бігом часу". Через їхнє поведення назвав він 3 згаданих премієрів „канадійськими наслідувачами фашистівських диктаторів". „Союз між ними можна уважати справдішньою загрозою для канадійської демократії і для традицій британського уряду, якого засадою є полагода справ свобідною й отвертою дискусією. Провідник Сі-Сі-Ефників сказав дальше, що потреба соціяльних і економічних реформ у Канаді є пекучою і що поділ влади між провінціями і домінією „утрудняє дійсний доступ, якщо не робить його неможливим". Колдвел сказав дальше, що він є тої гадки, що не всі поручення в звіті Ровел-Сіроа Комісії належало би приняти, але він є певний, що з дискусії над важними канадійськими проблемами перейшло би багато добра. Тому три згадані премієри мусять приняти відповідальність за розбиття конференції і недопустити до всеідержавного порозуміння над загально державними справами. Він вірить, що населення згаданих 3 провінцій не одобрить поведення своїх премієрів. Щож до премієра Гепборна, то його поведення пригадує поведення Гітлера на міжнародній конференції перед кількома роками.

Згадуючи дальше онтерійського премієра Гепборна, Колдвел сказав таке: „Гепборн показався при многих нагодах, що є загрозою для основ демократичної свободи. Його становище до зорганізованого робітництва, його симпатичне відношення до терпінь західно-канадійських фармерів, кілька літ тому, і його недавнє поведення в Отаві з його демагогією, пятнують його як небезпечну реакційну силу в публичнім життю Канади. Ми повинні матися на осторожности, щоб поборюючи Гітлера за морем, не забулись до того ступня, щоб не пізнались на характеристичних початках фашистівської диктатури вдома".

Хто більший?

Двох русских розмовляє в Москві про це, хто більший: Гувер чи Сталін?

— Гувер: відовчив американців пити, — каже один.

— Та що там пити! Сталін відучив нас їсти!

ЗА ДОПОМОГУ АНГЛІЇ. — Відомий „колюмніст" генерал Гю Джансон зізнає перед комітетом палати послів для заграничних справ. Він заявився за допомогу Англії, але й за обмеження влади президента.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

БЕБИЛОН, Л. АЙ., Н. И.
Створення нового відділу У. Н. С.

Дня 25. січня ц. р. відбулось у Бебилоні, в церковній галі, святочне заложення нового відділу У. Н. Союзу, ім. І. Мазепи, ч. 433. З тої нагоди місцева українська прав. громада разом з урядом новозаснованого відділу, влаштували святочну вечерю.

За столами, гарно накритими ріжними потравами, позасідало коло сотки гостей. Святочну вечерю відкрив голова місцевої церковної громади Олекса Холевка і зясував ціли цього свята. Далі він покликав до слова місцевого пароха о. Федишина, який привітав гостей і точніше зясував ціль заснования нового союзового відділу, першого в тій місцевости. Далі секретар відділу О. Вишиваний відчитав привітного листа з головної канцелярії У. Н. Союзу. До слова покликано п. Е. Ляховича, співредактора „Свободи", який з рамени У. Н. Союзу виголосив реферат про діяльність Батька Союзу, про користи, які дістає членство з титулу союзових грамот, та про потребу організації взагалі. По нім виголосив довшу промову про У. Н. Союз Теодор Грицей і розказав приявним про повстання цеї найстаршої і найбагатшої української інституції і про її стремління. Він теж прочитав всіх тих членів, які вступили до У. Н. Союзу, а яких йому при помочі місцевих українських громадян, вдалося зорганізувати. Далі забирав слово голова цього відділу, п. С. Бемко, який теж чимало причинився до зорганізування цього відділу і закликав приявних вступати до відділу.

По збірці о. Федишин подякував приявним за участь, зокрема подякував місцевим господиням, які безкорисно занялись зготуванням цеї гарної вечері. До господинь, що найбільше напрацювались, належали пані: Глевак, Сосніцька, Гловацька, Генега, Гайт, Ратушна й інші. Їм теж чимало помагав гром. Мішаковський.

Після того, на заклик о. Федишина, відспівано „многих літ" запрошеним гостям, зокрема приявному місцевому українському промисловцеві, п. Теодорові Джусові з дружиною, які теж прибули на це свято відділу. Гром. Джус це один із тих українських громадян, які власними силами і здібностями зробили великий успіх в промисловім американськім світі і добились чимало майна. Гром. Т. Джус має в Бебилоні велику фабрику спеціяльних шруб, власного винаходу. В нього працює тепер кільканадцять людей. Він залюбки дає працю своїм людям, приходить з дружиною і братом на всі українські підприємства та не цурається своїх людей. Зате місцеві люди звертаються до нього все з великою пошаною.

По вечері наступили веселі співи, колядки і гарна забава до пізньої ночі. Уряд 433-го відділу У. Н. Союзу ім. І. Мазепи такий: С. Бемко, голова, О. Вишиваний, секретар, Д. Мазур, касієр.

Присутний.

ПОКАЛІЧЕНА.

Підчас летничої катастрофи літака „Ті-Доблю-Ей" коло Ст. Луиса ця „гостя" літака панна Мері Ешбек була поважно покалічена. Кажуть, що це була її остання подорож перед шлюбом.

СИТРИН (CITRINE) ПЕВНИЙ, ЩО ГІТЛЕР ПРОГРАВ

Ситрин, генеральний секретар Конгресу Британських Промислових Юній, що тепер перебуває в Канаді, промовляючи 15. січня в Виннипегу заявив, що населення Британії з отвертими раменами очікує нападу Гітлера, бо переконане, що потрапить перемінити його напад у більшу мілітарну поразку, яка матеріяльно скоротить війну.

Ситрин у своїм закличі взивав приявних до повної помочі демократичному світови і сказав, що коли нарід на цім континенті закотить рукави в своїх воєнних змаганнях, то тим самим він засудить Гітлера на загладу. Він приобіцяв, що кожна домінія Британської Імперії матиме голос на мировій конференції, що наступить по розгромі Гітлера. Ситрин заявив, що Гітлер чекав задовго, щоб доконати наїзду. Англія є днесь одним великим озброєним табором. Одначе, за словами Ситрина, не так було кілька місяців тому. Тоді не було фортифікацій. Був лише оден кріс на 5 вояків. І не було подостатком амуніції. Тоді небезпека, на випадок інвазії булаб велика. Одначе завдяки величезній помочі, яку британцям дали, в хвилі великої небезпеки Злучені Держави, небезпека проминула.

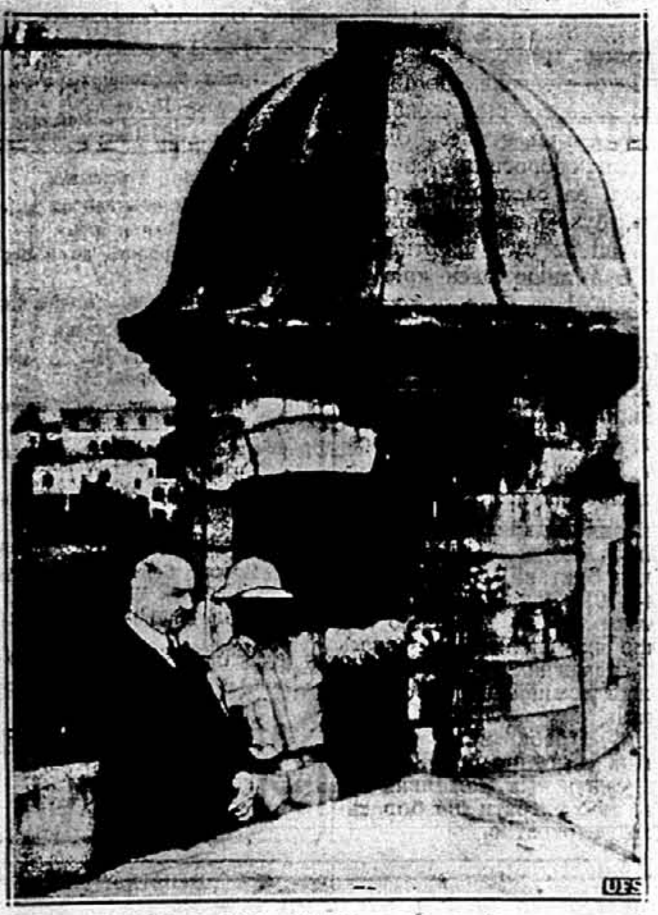
Ситрин підкреслив, що теперішня війна багато є тяжча для Британії від війни з 1914—1918 років. Тоді британці мали Росію, Францію та Італію як аліянтів, а днесь крім відважних греків і піддержки доміній, вони борються самі.

Тому, треба мати це завжди на увазі, що британці мусять ужити всіх можливих зусиль, щоб виграти цю боротьбу за демократію.

СУЧАСНА „СИНДЕРЕЛА"

ВАШИНГТОН. — До Вашингтону приїхала 13-літня дівчина Анна Склепович, а тій добрій надії, що її президент письменно запросив до себе. В дійсности її брат зробив собі злий жарт: Анна написала листа до президента з нагоди його уродин, які припадають на той сам день, що її. Від президента скоро дістала подяку. Та її братчик Степан передтим розпечатав листа і рукою дописав ніби від президента, щоб Анна приїхала до Вашингтону і відвідала президента. Анна поспішилась з тим і опинилась у Вашингтоні, перед Білим Домом. Тут вийшла справа на верх. Напред служба Білого Дому віддала Анну в руки поліції. Але опісля довідався про це президент і таки запросив Анну до себе на побачення.

ПІДПИРАЙТЕ СВОЇХ БІЗНЕСМЕНІВ.

ДЖІМ ФАРЛІ В САН ХВАНІ. Бувший генеральний почмайстер оглядає твердиню в Пуерто Ріко.

ЗМЕНШЕННЯ ЗРОСТУ НАСЕЛЕННЯ

Процентовий упадок скалі уродин та очевидне зменшення імігра́ції з чужих країв, це ті дві причини, як подає Переписне Бюро, що за останні десять років виказано мале збільшення населення Злучених Держав.

Що більше, Бюро вказує на те, що коли далі так буде, то за яких 30 до 40 років саме число населення буде зменшуватись.

В день 1-го квітня 1940 року населення краю виносило 131,699,275 людей, цебто приріст на 8,894,229 осіб; що становило тільки 7.2 відсотків підвишки. Це процентово являється найменшою підвишкою від часу, коли почато переводити спис населення, а саме від 1790 року. Знова це найменший зріст населення від років 1860 1870, коли то було додано до населення краю 8,375,128 людей. —

Що відноситься до іміграції підчас останніх десять років, то числа виказують, що в дійсности наплив обернувсь у противну сторону і число людей виїжджаючих з Злучених Держав до інших країв перевищало на 46,518 те число імігрантів, які приїхали сюди. Навпаки, спис людности за роки 1920—1930 виказує, що в цілім зрості населення, який виносив 17,064,426 осіб, було 19 відсотків ново прибувших імігрантів.

Переселення людности серед ріжних стейтів було наслідком того, що у шість стейтах виказано зменшення населення. Ніколи перед тим не було такого випадку, щоби більше як три стейти мали убуток у населенню на протязі десять-річного періоду. Пять стейтів, котрих населення зменшилось, це були ті, що поважно потерпіли через піскові навії, які мали місце на початках 1930 року, коли то на протязі одної ночі плодовиті землі фарм перетворились у пустиню. Тому тисячі фармерських родин виемігрували до інших частин краю в пошукуванні кращої землі та певнішого місця для осади. Тими стейтами, звідки виїхало багато людности були: Норт Дакота, Савт Дакота, Кензас, Небраска та Оклагома. Шестий стейт, а саме Вермонт стратив тільки 380 людей.

Тільки один стейт, а саме Каліфорнія, збільшив своє населення більше як на один міліон людей. Інші стейти, в котрих значно збільшилось число населення, були такі: Ню Йорк, Флорида, Тексас, Мишиген, Норт Каролайна, Тенесі, Пенсилвенія, Илинойс, Луізіяна, Огайо та Вірджінія. Стейт Ню Йорк з населенням 13,479,142 найдальше стоїть на переді як найбільше заселений стейт, а Пенсилвенія з населенням 9,900,180 остає другим з ряду найбільшим стейтом щодо числа людности. Стейт Невада виказує найменше число населення, бо всього 110,247 людей.

Вияснюючи великий зріст населення стейту Каліфорнія, Переписне Бюро вказує на те, що це явище треба приписати до певної міри переселенням, а також, подібно як у Флориді до Каліфорнії поселюються деякі люди задля теплішого підсоння. У інших стейтах збільшення населення треба приписати розвиткови індустрії, а у ще інших стейтах, особливо на півдні, збільшення повстало почасти через процентово більше число уродин. Знова населення гористих стейтів, а також тих, котрі положені на північнім заході збільшилось тими фармерськими родинами, котрі повтікали перед пісковими навіями в пошукуванні кращих і безпечніщих сторін для своїх селищ.

Загальна Рада — ФЛІС.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

UKRAINIAN WEEKLY

THE U.N.A. SPORTLIGHT

MILLVILLE DOWNS PHILADELPHIA IN METROPOLITAN COURT OPENER

In a clean, hard-fought game played at Philadelphia on Jan. 19th, Millville, a new team to Ukrainian National Association basketball fans, defeated the veteran Philadelphia courtsters by the score of 48-31.

The South Jersey U.N.A. boys took the lead shortly after the openning whistle and were never headed. Although the Quakers were only a lone counter behind early in the 3rd quarter, 22-21, Millville regained its halftime margin of 6 points before the conclusion of this period, and then unleashed a spectacular scoring spree in the final chapter to rack up 17 points and assure themselves of the victory.

Scoring laurels for the victors went to Fete Romanick and Frank Panczyszyn, who accounted for 13 and 12 points respectively. The offensive ace for the Philly U.N.A. Youth Club was "Specs" Bukata, who netted 9 points.

The box score:

PHILADELPHIA

	G	F	P
J. Buchko, f	0	2	2
N. Hrynko, f	3	0	6
W. Juzwiak, c	0	0	0
W. Bukata, g	4	1	9
J. Juzwiak, g	3	0	6
Bliszcz, c	0	2	2
Matsik, g	3	0	6
I. Hrynko, g	0	0	0
Slobogin, f	0	0	0
Totals	13	5	31

MILLVILLE

	G	F	P
"Tex" Sacharnoski, f	3	0	6
P. Romanick, f	6	1	13
F. Panczyszyn, c	6	0	12
M. Romanick, g	1	2	4
Jim Romanick, g	0	0	0
C. Antonio, g	1	0	2
S. Romanick, f	4	1	9
Joe Romanick, g	1	0	2
N. Fedyk, g	0	0	0
Totals	22	4	48

Philadelphia	6	8	11	6—31
Millville	12	9	10	17—48

Box score submitted by Frank Panczyszyn. Slovak, referee. George Sacharnoski and George Slobogin, scorers. Slovak, timer.

DIETRIC SLOBOGIN

CLEVELAND DEFEATS LORAIN

The Cleveland U.N.A. basketball team traveled to Lorain on January 11th, and defeated the Lorain U.N.A. squad by a 31-23 score. Because of the rivalry of the 2 teams the game was hard-fought all the way. Horosko was Cleveland's high sescorer with 14 points to his credit, while A. Semyczyk starred for Lorain with 10.

The box score.

LORAIN

	G	F	P
J. Harmych	1	1	3
A. Semyczyk	5	0	10
S. Harmych	2	0	4
J. Mendak	1	1	3
I. Makowsky	0	1	1
M. Gildzen	0	0	0
J. Hoffman	1	0	2
Shumyla	0	0	0
Totals	10	3	23

CLEVELAND

	G	F	P
J. Toth	2	1	5
S. Burko	0	0	0
W. Danilovich	3	0	6
T. Bilyk	0	0	0
G. Horosko	5	4	14
S. Bobeczko	2	0	4
N. Bobeczko	0	2	2
Totals	12	7	31

Lorain	7	3	6	7—23
Cleveland	3	12	14	2—31

S. SHUMYLA

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

CHESTER, PA. — Attention! Andrew Sheptytsky Society, Br. 394, U. N. A. All member are urgently requested to attend the special meeting, which the officers have called for this Sunday, February 2, 1941 at 1:00 P.M. sharp in the parish hall of the Holy Ghost Ukrainian Gr. Cath. Church, 3rd and Harwick Str. This meeting is of Vital Importance, because there is important business to be transacted. — M. Kowalchuk, pres.; W. Yaworsky, secr.; S. Zwizanski, treas.

ПЕРТ АМБОЙ. — Місячний мітинг Бр. св. Василія, від. 168. відбудеться в неділю, 2. лютого в гали У. Н. Дому, 760 Стейт Стріт, в годині 3 сполудня. Обовязком всіх прийти на час, бо є важна справа до вирішення, котра трафляється тільки раз на чотири роки, а це вибір делегата на 20. Конвенцію У. Н. Союзу і їх заступників. Щоби кождий мав нагоду голосувати, то обовязково мусить бути присутний на мітингу. Пригадується довгуючим членам, щоби прийшли і вирівнали свої залеглости і мали повне право до голосу і на делегата, а тим самим не наразитися на суспенду. — За уряд: Григорій Дачишин, пр.; Н. Марків, кас.; Пилип Маник, секретар.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

Дня 22. січня 1941. р. помер в Брістол, Конн., довголітний союзовець і член Бр. св. Апп. Петра і Павла, від. 254. У. Н. Союзу

СТЕФАН СЕЛЕМАН.

Покійний походив зі села Прусік, повіт Сянік, Західня Україна.

Вступив до У. Н. Союзу 1908., до Бр. св. Тройці, від. 94., в Ню Брітен, Конн. По розвязанню того відділу вступив до Бр. св. Апп. Петра і Павла, від. 254., також у Ню Брітен. У тому відділі стояв аж до смерти, не лишень сам, але й з цілою родиною. Брав живу участь у народному життю, зорганізував місцеве товариство Січ, був делегатом на тринайцяту Головну Конвенцію в Бофало. При смерти мав 61 літ. Полишив жену і шестеро дітей. Похорон відбувся 25. січня при участи членів Бр. св. Петра і Павла, від. 254., і Тов. Івана Франка, від. 390.

Хай земля Вашингтона буде Йому пером!

Сташко Андрусів, секр. в. 254.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

Лі́пше пізно...

Судля: Бійся Бога, чоловіче! 30 літ ти жив зо своєю жінкою, а тепер на старість хочеш розводитися?

Муж: Пане судля Вам дивно, чому я цього скорше не зробив? Ну, що ж робити? Трудно. Але я так думаю, що ліпше пізно, як ніколи...

ТАРЗАН, ч. 215, Припадок.

В напрямку Тарзелі посипались стріли з луків батавців. Але Шарп не пробував їх спинити. Він тихцем бажав, щоб від них згинула дівчина.

Коли дівчина хотіла заховатись перед стрілами її сагайдак зачепися за кілок. Вона сіпнулась і відорвала сагайдак.

Сагайдак відлетів, а дівчина рятуючи його, змогла тільки схопити за кінець і врятувати дві стріли. Решта впала вділ.

Тарзеля не відважувалась звести зо своїми противниками боротьби. Вона мала лиш дві стріли, які треба було заховати на прикрішу хвилину.